

ივერია

№ 117
ენისის 7, პარასკევი, 1902 წ.
1877

№ 117
ენისის 7, პარასკევი, 1902 წ.
1902

ყოველ დღე საკლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

კრველ თივათვიღან ფლის დამოუკიდებე გაზეთი

„ივერია“

დორს მამს მანეთად და ათ შაურად (6 მ. 50 კ.)

ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება.
ხალის მოწარმა მიიღება:

გვილისი:—„ივერიის“ რედაქცია (თავად-აზნაურთა ქარვასლა №117 და 118) და ქ. შ. წერა-კითხვ. გამაგრ. საზოგ. წიგნის მალაზია (სასახლის ქუჩა, თავ-აზნაურ. ქარვასლა).
ქუთაისში:—ბუფანგიშვილის წიგნის მალაზია და ნესტორ წერეთლის წიგნის მალაზიაში.
კათუში:—მ. ნიკოლაძის ქურნალ-გაზეთების სააგენტოში.
ბაქოში:—ხიდდეკლოსის წიგნის მალაზია (ნიკოლოზის ქ., ქალანთარის ქარვასლის პირდაპირ).
სონში:—ნესტორ წერეთლის წიგნის მალაზიაში.
სურბანში:—პარტენ ნასიძისთან.

კლკე ნომრები, ტფილისის გარეთ, იყიდება ქუთაისსა და ხონში შემოსხენებულს წიგნის მალაზიებში და ბათუმში ს. ჭელიძის წიგნის მალაზიაში.
საფოსტო ადრესი: Тифлисъ, Редакция „Иверія“.

გაზეთი „ივერია“

რომლის გამომცემელია დღეს თ. ი. გ. ზაზაშვილი,
გადადის საკუთრებად „ივერიის“ ამხანაგობის ხელში.

ამხანაგობამ უფლება ამ გაზეთის გამოცემისა შეიძინა ნოტარიუსის წესით დამტკიცებულ ხელ-შეკრულებით 6 აპრილს 1902 წ.

ამხანაგობაში მონაწილეობას იღებენ: თ. ამირჯიბი, როსებ თადეოზის-ძე, დოქტორი ვაჟაძე, სპირიდონ იოსების-ძე, დოქტორი გაბაშვილი, დიმიტრი გრიგოლის-ძე, დოქტორი-ძე, ნიკოლოზ ბესარიონის-ძე, გოგებაშვილი იაკობ სვიმონის-ძე, გველიშვილი გიორგი ივანეს-ძე, გუნცაძე ირაკლი ალექსანდრეს-ძე, თ. დისამიძე, გრიგოლ ნიკოლოზის-ძე, ჯაბადარი, ივანე სპირიდონის ძე, მესხი, კონსტანტინე დავითის-ძე, მიქაბერიძე, ალექსანდრე ნიკოლოზის-ძე, სარაჯიშვილი, ალექსანდრე ივანეს-ძე, დოქტორი ჩიქოვანი, ყარაიმან მანუჩარის-ძე და ყოფილი, გრიგოლ თეოდორეს ძე.

ამხანაგობის თანხა განსაზღვრულია 15,000 მან., განყოფილი 1,500 პაით, 10 მან. თითო პაი.

ვისაც სურს შეიძინოს პაი, კეთილ-ინებოს და მიჰმართოს „ივერიის“ რედაქციას, რომელი იმყოფება სასახლის ქუჩაზე, თავად აზნაურთა ქარვასლაში, №117 და 118. ამხანაგობის საზოგადო კრებებზე ხმა აქვს მხოლოდ იმას, ვინც შეიძენს არა ნაკლებ პაისა.

რედაქციაში შეიძლება მსურველმა მიიღოს ეგზემპლარი ხელ-შეკრულებისა.

იხმარაბრიცა მარიამ ალექსანდრეს ასულის უსინათლოთა მწრუნველობის კავკასიის განყოფილების საბჭო აცნობებს განყოფილების წევრებს, რომ კვირას 9-ს, ამ ენისს, ხაშუადღევის 1 1/2 საათზე, მთავარ-მართებლის თანამდებობის აღმსრულებელის გენერალ-ლეიტენანტის ა. ა. ფრუხეს სახლში დანიშნულია საზოგადო კრება სამზრუნველო კავკასიის განყოფილების წევრთა, განყოფილების მოქმედების 1901 წლის ანგარიშის მოსასმენლად და მოხელეების ასარჩევად.

(3-1)

ისყიდება

ხელ-მისაცემ პირობის აღმსრულებელი ფურცელი, მიღებული იქნა სასაქონლო მდგომარეობის შესახებ, რომ გარდახდეს გორის მაზრის სოფ. ახრისის მუხრანბეგის იოსებ ყანჩელს გრიგოლ მესროფიანის სასარგებლოდ 650 მან. იკითხეთ ავტოლის ქუჩაზე, სახლი № 103, გამაზოვი.

(4-4)

ქ ა მ ი

ალექსანდრე გიორგის ძე მაღალაშვილი

იღებს ყოველ-დღე შინაგანისა და საბავშვო ნეულებით ავადმყოფებს დღის 12—2-დღე-სა სიღამითი 4—5-დღე. მიიღებს აგრეთვე საექიმო კიბორჩხა-მკურნალებს და ბაქტერიოლოგიურ გამოკვლევებს. ოქრობქედლებსი ქუჩა, № 40, თულაყის სახლი.

კავკასიის სამოსწავლო ოქის ნებართვით 5 თიბათვიღან 20 პარიამობისთვის განხილ იქნება **დაბ. სურამში**

სარკვეპიტციო და მოსამზადებელი ქალაქის

მსწავლებლად არის მოწვეული სპეციალისტნი, მაღალ სასწავლებლებში კურს-დამთავრებულნი. ვამზადებთ აგრეთვე კავკასიის კორპუსისათვის. მმართველნი კლასებისა ალ. ივ. ნათაძე და პეტ. მის. კორსანიდი.

(5-4)

პარტიველ ძალთა ამხანაგობა

სამკერვალოსა და სახელოსნო სკოლაში იღებს ყოველ-გვარ საქერავს: კაბებს, თეთრეულს, ქარვასს და საცვლებზედ ამოკრავენ ნიშნებს (МЕТКИ). ბარონის ქუჩა № 12.

პირველი კერძო სამკურნალო

მამიის ნაზახარინისა (ქუჩაში, ვორნცოვის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ექიმი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დ ი ლ ბ ი თ:

- ბ. ა. ნაზახარინი. 11—12 ს. სადღესასწაულო, ვენეროლი (სიფილისი) და საზარდეს ავადმყოფობანი.
- მ. მ. ჩიქოვანი. 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
- ზ. ი. ზაზაშვილი. დღის 11—12 საათ. ქალისა და ბავშვთა ავადმყოფობანი.
- ქ. ი. ზაქალიაშვილი. 12—1 საათ. ყელისა, ყურისა და ცხვირის ავადმყოფობისა.
- ბ. ა. ქარაპატიანი. 1—1 1/2 საათ. შინაგანისა და ბავშვებისა.

ს ა ღ ა მ ო ბ ი თ:

- ქ. ი. ზაქალიაშვილი. 5—6 ს. ყურისა, ყელისა და ცხვირის ავადმყოფობისა.
- ბ. გ. შაქარაშვილი. 6—7 ს. ნერვებისა (ელექტროტრეპანი), შინაგანი და ვენეროლი ავადმყოფობათა.
- ბ. ა. ნაზახარინი. 7 1/2—8 ს.
- ს. ბ. პარაპატიანი. 11—1 ს. გაუკეთებლ სახლში მსურველთა „მასსას“, აუტის ყველის და გამართავს საექიმო გიმნასტიკას ექიმის დანიშნებით.
- ბ. ა. თარხანოვი. 7—7 1/2 საათ. ბავშვებისა და შინაგანი ავადმყოფობანი.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური, ღარიბთათვის უფასოდ, ფასი კონსილიუმისა და ოპრაციებისათვის—მორიგებით. დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიკინის ნავასარდიანი. Первая частная лечебница д-ра Навасардианца. Тифлисъ, противъ памят. Ворон. (წლ.)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

მიხილ მაღალაშვილისა ავადმყოფთათვის კრავტები ქუჩა, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი საგინაშ-

ნებში ლოთობასა და უმსგავსო ქცევას. იგი მღვდელნი და ხევის ახალი მოხელენი-კი მზინი სტუმარნი ბრძანდებოდნენ იმ დუქნებისა, სადაც მთელ დამეებს არაყის სმაში ატარებდნენ ახალმოდულ და თავის წმიდა მოგალობის ასრულებას-კი ბანზედ ავადდნენ. საქმე ისე მოიხდა, რომ ბესარიონის სასარგებლო მოღვაწეობამ ეგზარხოსის ყურამდე მიადგინა და იმ სამს მღვდელს უბრძანა ყველაფერში მორჩილნი და გაგონენი ყოფილიყვენ მთელ მიერ ყბად-აღებულ ბესარიონისა კომისისა იყო მიზეზი მონასტრის არევისა: ბესარიონი უსასყიდლოდ უწირავდა და ულოცავდა ხალხს, უსასყიდლოდ შევიდა ყველა საქმეში და ყოველ გაქირებულში მიიულები საყვარელ ბესარიონს აწუხებდნენ—გვიშველ რამეო. მღვდელნი-კი ყოველ ფეხის გადაღმამა ხალხსა სთხოვდნენ რაგინდას. ეგზარხოსი თვითაღიქცეა, რამ წამს მოვიდა საქართველოში, ცხარედ შეუდგა საუკუნოებით შესისხლ-ხორცებულ წეს-წყობილების გადაგვარებას: სხვათა შორის, გამოცა ინსტრუქცია (ნებრი)—რა უნდა მიეღო მღვდლებს და რა არა მრველთაგან ამ თუ იმ საქრის-მართა წესის შესრულებისათვის. ოსეთის კომისისი სამრველოთაგან თვითოველ კომისს უნდა ეძლია თავის მღვდლისათვის წელიწადში შვიდი აბაზი. მღვდლებმა—ყაზიშვილმა, სუჯაშვილმა და ფაჯიშვილმა დაუწყეს მრველთხოვნა დებულებისა. ხალხმა იუცხოვა და ისევ თავისი მფარველ ანგლოზს ბესარიონ ბერს შესჩივლეს თავისი შეწყობება. ამიტომ, მღვდლებს რომ ვერა შეგონარა, ბესარიონმა დასწერა თეოფილაქტესთან შემდეგი საინტერესო არხა:

ვილისა, № 21 (ვორნცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ბაღვაშოვი № 274. ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დ ი ლ ი თ:

- ბ. ი. ზინინაძე—კბილის სნეულებანი, 8—10 საათამდე.
- ბ. ა. გელაშვილი—ნერვებისა 9—10 საათამდე, სამშაბათს ხუთშაბათს და შაბათს.
- ბ. გ. მაღალაშვილი—შინაგანი: სამშაბათობით ხუთშაბათობით და შაბათობით, 10—11 ს.
- ი. კ. ახალაშვილი—კბილის სნეულებანი 10—12 საათ.
- ბ. ი. მელიქიშვილი—შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფობათა, 11—12 ს.
- დ. ა. გელაშვილი—შინაგანი, ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით 12—1 საათ.
- ბ. გ. ზაზაშვილი—ლფათა სნეულებანი, ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით, 12—1 საათ.
- ბ. გ. სოლომონი—ხირურგია და ორტოპედია: ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით 1—3 საათ.
- ბ. გ. ახარადაშვილი—სიფილისისა, კანის და საზარდესი, 1—2 ს.

ს ა ღ ა მ ო ბ ი თ:

- ბ. ი. თუშანიშვილი—ლფათა სნეულებანი, 5—6 საათ.
- ბ. ი. იანაშვილი: ყურისა, ყელისა და ცხვირისა 5—6. კვირაობით დღის 12—1 საათამდე.
- ბ. გ. მაღალაშვილი—შინაგანი და ბავშვებისა და ვევილის აცრა 5—6 საათამდე. (მიკრო-ქიმიური და ბაქტერიოლოგიური გამოკვლ.)

ქ ვ ი ა ბ ი თ ი თ:

ბ. გ. მაღალაშვილი—10—12 საათ., შინაგანი ავადმყოფობათა. (წ.)

საშუალო სკოლისი 1902—1903 წ. ს. მისწავლო პროგრამა

11 ამა თიბათვეს უსრულდება ვადა საშუალო სკოლისი იმ დროებისს სამოსწავლო პროგრამისს, რომელიც შემოღებულ იქნა გენერალ-ადიუტანტის ვანოვის მინისტრის დროს. ამიტომ, როგორც ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იცან, საერო განათლების ახალმა მმართველმა ბნამ ზენგერმა წარსულ მისს პეტერბურგში მოწვივა განსაკუთრებული კომისისა, რომელსაც უნდა შეემუშავებინა 1902—1903 წლის სამოსწავლო პროგრამა საშუალო სასწავლებლებისათვის. კომისისის, საერო განათლების სამინისტროს მმართველის თავმჯდომარეობით, შემუშავებია

„მაღალ-ყოვლად უსამღვდელოესო, დიდო მეუფეო, მიტროპოლიტო მქეთისა, ქართლისა, კახეთისა, კავკასიის მთებისაო და სრულიად იმერეთისაო და კავალერო, ექსარხოსო საქართველოსო, უმოწყალო ხელმწიფეო და მწყემს-მთავარო. უკვემეგრდომისად უმდაბლესად მიწაზედ თავყანის ცეცხ და ხელთა და ფერხთა სურვილით გაიმბორებ, მოწყალოეო მამოო. კრძალულებით გაგებდავ მოხსენებასა თქვენისა მალლის მეუფებისადმი ამას, რომ ჩუც გზლებიგარ ამ ხევის ქვეყანას. ღე რომ გაიხელ და ამათ ყოფაქცევას დებედე, დიდათ გამიკვირდა. თუმეკა რომ ნათელბებულნი იყვენ, მაგრამ კერპული ყოფაქცევა ჰქონდათ, რომ სწორედ მკედრის დამარხეც არ იკოდნენ, რომ მოკდომოდათ რამე, რვა-ცხრა დღე შინ უნდა დებოდათ. მთელი თემი სულ უნდა მისულიყო და ეტორნათ კაცსა და ქალსა, მათობითა და ჯობის ცემითა უნდა სისხლი დაედინათ და თმა დაეგლიჯათ და ზედ მკედრისთვის ეყარათ. უნდა დამწყობებულნიყვენ, გულსა და თავში ისე ეცემათ. ამას და გარდა წელიწადი მეტი უნდა ემარხულიყო ცოლსა, დედასა და დასა; ვინც რომ უწინ დაიძახებდა, ქვირივი ჩემიო, ის არავის დაანებებდა და ამაზე ჰქონდათ ერთი ხოცა. ერთი ნათლის ღება ჰქონდათ და სხვა არაფერი. არც აღსარება, არც ზიარება. სიკვდილის დღეს მღვდელი თუ მიუწერებდა, აზიარებდა და თუ არა, ისე, უზიარებელი და უღლსარებო უნდა მოეკვდარიყო. მღვდელი თუნდა წირავზედ და კლკეზზედ მდგარიყო, ყურსაც არავინ ათხოვებდა. მარხვას, ეგების, დიდმარხვა და ოთხშაბათ-პარასკევი შეენახათ,

დავით ბასარიონის ძე, მარიამ მიხეილის ასული დოღოზარიაძე და **ქვინა ბატია ათანასეს ასული მელიქიშვილისა** დიდის მშუბარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ უღრმოვად და სისწრაფით გარდაცვალებას, რომელიც მოხდა სოფელ სადახლოში 2 ივნისს, პირველნი საყვარელი შვილისა და უკანასკნელი შვილიშვილისა, ბაქოს გიმნაზიის მუხრან კლასის მოწაფის **მ ი შ ა ს ა ს ე** რომლის დასაფლავება დანიშნულია 7 ივნისს, დღით პირასკევს, სოფელ სადახლოში. (1—5.—1)

ფ ე ლ ე ტ ო ნ ი

ბასარიონ ბაი (ფავლანიშვილი).

ანჩისხატის ტაძრის გზაში ტფილისში არსებობდა სასულიერო უმაღლესი სასწავლებელი ძველის ძველადგან და ამიტომ მთელისა სწავლების განმავლობაში იგი იზიდავდა საქართველოს ახალგაზრდასა სწავლის მისაღებად. ახალგაზრდა უფრო თავად-აზნაურთა შვილებისაგან შესდგებოდა. ამა ტაძრის დეკანოზები 1670—1862 წელთა განმავლობაში პირველობდნენ თავისი სწავლა-მეცნიერებისა და ახალგაზრდასა ზრდიდნენ—წინაინდნენ ქვეყნის საქართველთა თანხმად, რომ ცხოვრებაში გამოსულნი გამოსადგენი მოხელეიყვენ ერისა, ეკლესიისა და მამულითათვის. მაშინდელი სწავლება და აღზრდა ზედსწერილი იყო ჩვენის ქვეყნის სულიერ-განათლებლო საქართველზედ. 1779—1788 წლებში ანჩისხატის ტაძარში დეკანოზობდა მიქელ ალექსის ძე მესხი, ძე დეკანოზის გიორგისა. მიქელი თავის მამა-პაპისათვის ანჩისხატის სენიარის მოძღვრად თიბებოდა. 1787 წ. მასთან ჩამოვიდა ქართლ-კახეთის ახალგაზრდა 12 წ. თავ. ფავლანიშვილი და მიებარა—მსწავლეო რამეო. მიქელიც მასთან და შესწავლა თავის მოწაფეს ყოველნი რასაც-კი მისი სული და გული დაეცა. შესწავლა თუ არა მხედრული ხეობა ახალგაზრდა ფავლანიშვილი გაეშურა ნაწილ-ნაწილად უდაბნოს არხიმანდრიტ ეფთვიანთან¹⁾. აქ შესწავლა ორის წლის განმავლობაში.

ვლობაში ხელსუბი ხელი და საეკლესიო მწიგნობრობა. 1799 წ. ეფთვიანმ ბერათ აღკვეცა და სახელად ბესარიონი დაარქვა. ახალგაზრდა ბესარიონმა თავის მოღვაწეობით ისეთი განდევნის სახელი დაიმსახურა, რომ 1803 წ. რუსთველმა სტეფანემ გერ მთავრად აკურთხა, მერე მღვდელ-მონაზონად. ნათლისცემლის უდაბნოში გაატარა კიდევ ოთხი წელიწადი (გარეთ გამოუსლევლად) და 1807 წ. ქვათხევის მონასტერში წამოვიდა არხიმანდრიტ დანიითეოს ფიცხელაურთან. აქედგან წავიდა ანაურის მახარაში და არსი²⁾ პირდაპირ მთაში დაბინავდა გერგეტის სამების ჩრდილოეთით. აქ იპოვა ერთი გამოქვბული, მასში გამოკვეთა ეკლესია, მოაწყო წესისამებრ და ღვთისმშობლის მიცვალების სახელზედ აკურთხებინა არხიმანდრიტ ნეოფიტეს, კათალიკოსის ანტონის ნება-დართვითა. აამენ-გა გალავანი, გამოკვეთა გალავანს შიგნით კლდეში სამი სენაკი და გალავანს გარეთ ოთხი სენაკი, ამოთხარა გალავანში ქუ და მუღამ მუშაობდა თავის პატარა მონასტრის გასაგრძელებლად. როცა დროს მოიხვებდა, გადმოვიდოდა ხოლმე ქნის ხეობაში და ღირსი გვისის მონასტრის მამულებს განაგებდა ერისთვიანთ დაკითხვით. ბესარიონი მარტოდ-მარტო იმყოფებოდა თავის მონასტერში, სოფლებზედ ორი ვერსით (სტეფანე წმიდა, გერგეტი და სხ.) მომარტებული. როცა მწირველი იყო, სტეფანე წმიდიდან ამოვიდოდა დიმიტრი ფიცხელაურ³⁾ არის ციხეში 1624 წ. მოურავა და ზურაბ ერისთავმა დაამწყვედეს ანდუყაფარ ამილახერის შეულუ.

¹⁾ არის ციხეში 1624 წ. მოურავა და ზურაბ ერისთავმა დაამწყვედეს ანდუყაფარ ამილახერის შეულუ.

მომავალ სამოსწავლო წლისათვის, „Правит. Вѣстник“-ის სიტყვით, შემდეგი პროგრამა გიმნაზიებისა და რეალურ სასწავლებლებისათვის:

- 1) გიმნაზიებისათვის:
 - 1) პირველსა და მეორე კლასში დარჩეს 1901—1902 წლის სამოსწავლო პროგრამა.
 - 2) გაცვეთილებისა და საგნების რაოდენობა პირველსა და მეორე კლასში დარჩეს მომავალ წელსაც იგივე, რაც წარსულ 1901—1902 წელს. ხოლო რაოდენობისა და სახისა პრაქტიკული დაბრკოლება ორის ახლის გნის სწავლების დროს პირველი კლასში, ამიტომ კომისიამ შესაძლოდ ჰყოვა პირველ კლასში მხოლოდ გერმანული ენა ისწავლებოდეს.
 - 3) ლათინური ენის სწავლება შემოდგომულ იქნას მესამე კლასიდან და ამავე კლასში დამთავრდეს ბუნების მეტყველების სწავლება. მესამე კლასშივე დაიწყება მეორე ახლის ენის, ფრანგულის სწავლება.
 - 4) მეორე კლასისათვის კომისიის შეფუძნებით გაცვეთილების ორი სხვა-და-სხვა ქვემა იქნება შემთხვევისათვის, თუ მოწონებულ იქნება განზრახული ორგანიზაციის მიერ, ერთი-ლათინური ენის და ორის ახლის ენის სავალდებულო სწავლებით, ხოლო მეორე—ლათინური ენისა და ბერძნულის ენების და ერთი ახლის ენის სავალდებულო სწავლებით.
 - 5) უფროს კლასებში მესამე კლასიდან დაწყებული დარჩეს გაცვეთილების რაოდენობა 1890 წ. გაცვეთილების სქემის მიხედვით.
- 2) რეალურ სასწავლებლებისათვის:
 - 1) პირველსა და მეორე კლასში კომისიამ უცვლელად დასტოვა 1901 წლის დებულება, ხოლო დანარჩენ კლასებისათვის 1895 წელს შემოღებული სამოსწავლო პროგრამა.
 - 2) ადგილისა და დროის-ძიების უქონლობის გამო კომისია შეიქმნება: პირველ კლასში შემოღებულ იქნას გერმანული ენა; მეორე კლასში გერმანული და ფრანგული, ხოლო ამ ენების გაცვეთილების რაოდენობა ერთი და იგივე არ იქნება. მესამე კლასიდან ფრანგულის ენის სწავლება სავალდებულოა.
 - 3) შემოსავლებული ცვლილება კომისიის უკვე დაუშვებელია და საერო განათლების მინისტრის კიდევც ვადაუცია სამინისტროს სამეცნიერო კომიტეტისათვის განსახილველად.

ახალი ფაზის მართვის სათ. ახალაზრობის განის ბაზაობის

ამ თვის 5-ს ქუთაისის ბანკის რეზოლუციითა კრებამ გამგებობის წევრად, ნაცვლად თ-ლის 5. ერისთავისა, აირჩია ვასილ ნიკოლოზის ძე აბულაძე, რომლის ამორჩევა ქუთაისის ხელ-მარცხიანის ოპოზიციისთვის გენერალურ, საზოგადო მნიშვნელობის გამარჯვებულ უნდა ჩაითვალოს...

ოსთი დღე თუ ხუთი დღე მარაგობისა და ქრისტეობისა შენებათ. და სხვას სულ სქამდეს. მედროს სუფრა იცოდეს ასეთი, რომ ვისაც არ შესძლებოდა, მამული უნდა გაეყიდნა და მეცდარი ისე დაემარხა. მეუღლეს რომ ითხოვდნენ, მოიყვანდნენ, თუ ნებად ჯვარს დაიწერდა და თუ არა, ისე ჯვარ-და-უწერდელი კვანდა. მანამდის უნდა ჰყვანდა, და თუ არა ნებად, თუნდა ყვლითმდის შვილებით სავსე ყოფილიყო, ვადავდნდა და სხვას შეირთავდა. ნახევარი უფრო ჯვარ-დაუწერელი იყო.

ნიმჭ დღამტ). ამ თანამდებობაზე მან მთავრობისა და საზოგადოების ყურადღება მიიქცია მეოთხედივე წლებში ქუთაისისა და ოსტრევეთში აღმოჩენილ უკლბის ქალაქის ფულების სახეის გონიერისა, სწრაფისა და ენერგიულის გამოძიებით...

მავე წლებში იგი იღებდა დაახლოებული ონაწილობის ქუთაისის ქალაქისა და თავად-აზნაურობის საზოგადო საქმეებში იყო სათავე-აზნაურო ბანკის ზედამხედველ კომიტეტის წევრად. მანამდელ ქუთაისურ ვაჭრების „ზრობის“ რედაქციის უწყვედა არა უნაყოფო ზეგობრის დახმარებას.

ტ ვ ი ლ ი ს ი

- 5 თბილისს, ტფილისის საარტიტო საზოგადოების დარბაზში, საღამოს რვა საათზე, მოხდა ახლად დაარსებულ სტუდენტთა დამხმარებელ საზოგადოების გამგებობისა და სარევიზო კომისიის წევრთა არჩევანი. გამგებობის წევრობაზედ კენჭი იყარეს: ლ. ი. შვეალიემ (62 თ. 10 შ.), მ. დ. ელსუკომა (61 თ. 10 შ.), ე. ს. თაყაიშვილი (60 თ. 12 შ.), მ. ო. გრუზინბერგმა (58 თ. 14 შ.), ა. ს. ლულაძემ (57 თ. 15 შ.), ა. მ. კუინიამ (54 თ. 15 შ.), ს. მ. ლავროვმა (50 თ. 21 შ.), რ. ა. იონისიანმა (49 თ. 21 შ.), ს. ო. ანანოვმა (49 თ. 23 შ.), ა. ი. ხატისოვმა (43 თ. 29 შ.), ი. მ. დოლუხანიძემ (43 თ. 29 შ.), ბ. ს. ესაძემ (37 თ. 35 შ.) და გ. ა. ტარსიანმა (22 თ. 49 შ.). ამინარიად გამგებობის წევრებად ხმის უმეტესობით არჩეულ იქნენ: ლ. ი. შვეალიე, მ. დ. ელსუკომა, ე. ს. თაყაიშვილი, მ. ო. გრუზინბერგი, ი. ს. ლულაძე, ა. მ. კუინია, ს. მ. ლავროვი, რ. ა. იონისიანი, ს. ო. ანანოვი, ხოლო მათ კანდიდატებად: ა. ი. ხატისოვი, ი. მ. დოლუხანიძე და ს. მ. ესაძე. სარევიზო კომისიის წევრებად არჩეულ იქნენ: ე. მ. თამაშველი, ა. მ. კრინიცი, ი. ი. ზურაბიშვილი, ან. ს. ლულაძე და ბ. ი. კუმსკოი.
- პირველ იენისიდან პირველ სექტემბრამდე ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის ოლქში სიტყვების გამო საღამოობით მუშაობა მოსაშობ.
- ტფილისის დედათა ინსტიტუტში სწავლა 25 ქალმა დაამთავრა. აქედან ქართველი შვილია. აი მათი გვარები: კვატერინე ავალიძე, ხელმწიფე, ახლა რომ მღვდლებების შვიდ-შვილი აბაზი რომ გიბძინებით, ამათგ არ შვედლიანთ, ერთი საწყლები არიან. ღმერთმან იმთენი თქვენი მადლი შეაწიოს ჩემს ცოდვილს თავს, რამთენი იყოს, რომ დღიური საზრდელი არა ჰქონდეს. და ამა მაგათი ყლანი სად შვედლიან ამ საწყლებსა. მეც ამას გვედგებოდით და ეს ხალხიკა შეძლებისამებრ იმხანურად და შეუძლებელსა დახსენ. პურანი რომ ჩაიკვან, პურანგის ამხანაგის ჩაქვის ილაჯი-კი არა აქვსთ მეტის-მეტის სიღარიბისაგან.
- ეს ხალხი მომიტყევი და თქვენთვის შემომიყვებინა. ხელმწიფე რულარავის გათვრეულიყენებო. აქაურს მღვდლებს ჯერ ჯამაგარი არა აქვსთ, ვალს იღებენ და ერთ თვე-რეზიან, და მაგათ რომ ჯამაგარი გაუჩნდეს თემილამ, სამიკრთლამ თავს ხომ სულ აღარ გამოჰყოფენ. და თუ რომ თავი გამოეყვს, ერთს ცოდვას დააბრუნებენ. სიმთვრალით ცხენი ან კლდეზედ გადაჰყარს და ან წყალში დაიჩრბინოს. ამ საქმეს მოახდენენ, ქვეყნის ცოდვაში ტყუილით დგანან და ვერც უფიანს, ჩემო ხელმწიფე.
- მაღალ ყოვლად-უსამღვდელოებისა თქვენისა უმდაბლესად კრძალით მომხსენებელი, ცოდვილი მღვდელ-მონაზონი გლახაკი ბერი ბესარიონ ფულენის შვილი ხევის კლდეში ახალს მონასტერში მართლად მცხოვრებელი.
- ავგისტოს ვ. წელსა ჩიეთ.
- ბესარიონმა დაამხადა ეს არხა ეგზარხოსთან მისართმევლ და დღე-დღეზედ აპირებდა ქალაქში წამოსვლას. ამიტომ მოხვედნის სთხოვა თავის მხრივაც ეთხოვნათ ეგზარხოსისთვის შემწეობა და ეცნობებინათ ბესარიონის ღვაწლს.

ლიანი, ლიუდმილა ბერიძე, თამარ ჯანდიერი, ნინო ჯორჯაძე, ოლეგ წითლანაძე, თამარ ჩიქნავერიშვილი და მარიამ ერისთავი. ლ. ბერიძეს ვერცხლის მედალი მიუღია. ინსტიტუტის პანსიონი 20 ამ თვეს კოჯორში მიღის სახაზებულად.

- ბარკოვის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტი დაუშთავრებია წელს ერთს ქართველს ლოლობერიძეს.
- 5 იენისიდან დაიწყო ეგზამენები ქალაქის პირველ-დაწყებით სკოლებში. ამ დღეს მოხდა ეგზამენები ავღარბის ოთხ სკოლაში. გუმინ, 6 იენის, კიდევ—ვერის სამ სკოლაში; დღეს, 7 იენის, კუკუის ოთხ სკოლაში მოხდება, ხოლო 8 იენის—სოლოლაკისა, ჩუღურეთისა და ამაღლების სკოლებში.
- 4 იენის უსინათლო ბავშვთა სასწავლებელში ეგზამენები მოხდა. წელს ეს სასწავლებელი დაამთავრა ოთხმა ბავშვმა. სამი ქალია და ერთი ვაჟი.
- წელს ტფილისის სახელოსნო სკოლაში სწავლა 38 კაცმა გაათავა. ეგზამენები ამ სკოლაში 4 იენის დაამთავრა.
- ქალაქის გამგებობამ გადაწყვიტა მიიღოს საადრესო სტოლი, რომელიც ტფილისში აღმინისტრაციამ დააარსა და ეხლი იმის ხელშია.

საქართველოს აზიზი

ქუთაისის გუბერნიას დაბა ოქუპის მცხოვრებთა შუამდგომლობა აღუძრავთ მთავრობის წინაშე იმის შესახებ, რომ ნუბა მიეცეთ თავანახის საჯარო დაარსონ ექვს-კლასიანი საქალაქი სასწავლებელი, ხოლო თუ ეს შესაძლებელი არ არის, არ-კლასიანი სასწავლებელი მანინ საჯარო-სკოლაში განუთავსდეთ. ამის გარდა, მცხოვრებთ უთხოვნიან, სადმინისტრაციო დაწესებულებას ოქუპში იქმნას კადასტრალი, რათა თავსაც სხვას აკეთოს ჰინდუნიანი. ოქუპში ბუნს ტუქ აქვს, რომელიც 300 ათას მანეთს დასრ. ფაქტობურ ამ ტუქს გაუადვას და ხარჯის იქედგან გაიღვას.

როგორც უნ. ფურ.-ს ატყობანევენ, ზუსტ-ფაქტობა სახალხო წიგნთ-საცავი დაუწყებო.

მიზიძე. ნოტოვსა გახაზებულმა ისეთი ალაღებულად ნარ-ცეცხლად ატყუვა მანდარზე, რომ დაღ-ძალი სათაბებო დაჩნა ზღა-უხაჯებულად. ქვერეა უე-ვე გააჭრა წინაშესაში (მასის დაშლევადამ) და მალე უსენის მაც მიაქვებდა. ქვლა-კი დაღვანა და მათი ხაზის უმრავლესობა ოდესის ფეჭილას სეიდვას, „დაღვს ქრისტიანულად გააძლია ექვსი“ ვერ-ხნობათ ქერს ქუქუქულს და „შარსადელ ვან-ისებულ დემურს“ შალდა შესწირა „დღეთის სა-მდროებოთ“ მიწადას თვალთ ცადმოხედვის-თვის.

სიგინდის ნიშან-წყადა დაეკუო ქაზაიის შარსადელ მოუსწავლამისაგან დღევანდელმდის გაე-ნულად ვაჭრება მრეწველობასაც; რომელია, როგორც ევედა სულდგომული ქვეყნისა, მუწრეთისა წყა-დობით არსებობენ და მათი წარმოება დაქვეითებ-ბაც მუწრეთის წარმოება-დაქვეითებაც ჰქა-დაა.

ლი და ამავე მათზე გაწეული.

ბესარიონმა გუბერნიან შემდეგი ბარათი და თხოვნა:

„ქ. ქრისტეს მაერ საყვარელმა ძმანო, სვეის მოხელეა და მოსუველი, ერთობადა ცოდვილი მღვდელ-მონაზონი ბესარიონ ღვთისთავის მოგახსენებთ და ამ ბრწყინებულს დღესსწავლეს მოგალოცავთ. მერმეთი არქივთან წასვლას ვაძა-რებ, რომ თქვენ ერთ ბანს მოგვით, და ეს არხა ნახეთ და ევედამ სვლა მომიწიეთ ამ არხაზედ, უფაღნი ჩემო. აუგისტოს ვ. წელს ჩიეთ.“

ხვეის ხალხმა შემდგის წერილით დაუმოწა ბესარიონს მისი ამავე: „ქ. მთადა სვეის მო-სხელეა, მოსუველი, ხვეისუდაც ოსეთი, მონადე-ლად ქრისტეა, ამ წიგნს ხელს ვაჭრებ, რომ რაც ამ წიგნში სწერა, ნამეტნავთ გერბს და მოუქვე-გვლნი ვიყვებით, რომ ნასდევ (ნასხედ) არა სწე-რია,—და რა ეს ბესარიონ შარსადელ მცხოვრებე-ლი მღვდელ-მონაზონი მოვიდა, მან მოგვიქცა და უმუკლამაგ მან წამოგალო ქრისტიანობა და დღეს-კი უმდაბლობით ვსწავლებით. გვედრებით ვიყავრნი სულნი მუსლმანდგმით მღვდელმწიფე უნდა დაგვარჯულებოთ და ეს დაეკნებო გვაკურთხებინეთ, ეამს დაფიანს და წიგნის ხმას მანინ გავკურთხე-ბენ, აღსაუბას მანინ გავაშუქებებენ, თავის დრო-ზედ მანინ გვალოცვენ და გვაზარებენ და ჯვარ-საც დაგვიქრენ. მაგათ რომ კიდევ გვეგვიწიოთ სილამ და ურსაც არ გვათხოვებენ ჩვენი მღვ-დლები,—და ან არა, მანდეთის მხრადამ მანინ გვაბოძეთ მღვდლები და ჩვენ ჩვენს შეძლებით-კი ვვმსახურებთ და შეტე-კი არ შეგვიძლიან. კვდა ამ ბურს ვერაგებთ, ჩვენის საცოდვაისი გულისათვის წამოვიდა და გახალათ—ეს ამთენი სულად დემურს არ დაგვარგოს, და ამ ჩემს ამა-გმა ცუდად და წაიაროს, თორემ არ წამოვიდავ. აქ რომ არ გამოდის, ამა მან სად წამოვიდავ.“

შარსადელ მოსწავლამის გამო ქაზაიის სას-მადელ ვერ მოხს თავისი ენაობა, ხვეუკუთი და გაჭახუნება, მაგრამ მანინ გულ-უსეა მოსაყ-და სუდადის კაი ამისთვის წაადგინა. ღვიბის მოსაყვადი-კი ბერგან საშუალებად წაყვია იქ-ნება, რადგან გახაზებულს სუსხანსა საცავებში და ჰინდუნიანობა ბერეა ახლად შეუთვლიდა ვე-ნახების ნორმი უფროტი და ხელოფი დასახან. ფარსკი ღვიბი ჩაფობითაგ ადარ ოშობა დღეს კასრებისდებით განთქმულ ქაზაიის სოფელში და სოკოს სისწრაფით განმრავლებულს სამაქრისობში სეიდულებენ წიგნისა და ღვიბისათვის ზოგერთი შეეგახუნებ-კი სხვა კუთხეებიდან მოცხადის ათას ნარად დაგვედვილს „შამანს“ თუნეს მანუად და ქვეს ახაზად.

ქაზაის კასთხედ მეტი რაინი უჭირავს ვე-ნახებისდ და უფრო სასაქეო ღვიბის ოდევს; მაგალითად: კარდენსი, გურჯანსი, ხარს და სხვა-ნი, მაგრამ შეეადრთა უმრავლესობამ (სხვა მრავალ დამარჯობებულ მიხაზეთთან ერთად) ვენახის სე-ლად არ იგის წეს-რავანი, რის გამოც სხელე-განთქმული კასრეა ღვიბის მოსაყვადი თან-და-თან მებრძობს. აღმანამ რომ უოველ მხრედ დაწერი-ლებით ჰქვროს კასთ-ქაზაიის ხაზის მაცხოვრე-ბედ მუწრეთისათვის სავარა ნაქალაქებან, ზოგს დაუჭერებულად ზღაზარა ეგანება.

მუწრეთსა (ქაბა) გავსწავლის: ჩვენი მაცხოვ-რებელი დედა-მამა ევედა სულდგომულს ვასაზრ-დაობს თავის ათას-გვარ ხელოფი და ჩვენს ევე-დამს მოვაჯენი ვართ დედა-მამა ვასაზრდობით სასუქითაო, თორემ უსაზრდობად ვან-დინე გა-მოდული დედა-მამა გულ-უნეს მოსაყვას ადარ მოგვექმს და ჩვენს ვან-დინე გამოგვედვილა. მაგრამ კასთ-ქაზაიის უმრავლესობა ამის არ და-ცოდვებს, საქინანის განაჯანს (რაც სხვა ქვეყნე-ბა წინით ისეადავა უნეტეს-უარით) ხე-ხუბე-ბი ჰქრის დავრთხების განსახებლად და ცამე-თან და ქობების მახლობლად აქვენს ზეინებად ენოსის დასატობლად; უსაქუად გამოთავტე-ბული დედა-მამა-კი ფარსკს ქინსაც ადარავს ახლეს წიგნაქსე და ნორმულად დასაჭრულად. ნეტა ვედავდ, რომელ კუთხეში არან ჩვენის გა-ნათლებულ ავრანობების წინადა ხაზურის ენით დაწერილი დრავებანი ათას-გვარ სემუწრეთა საქ-მეთა შესახებ ვანა, ჩვენს მუწრეთის ქვეყნის ეს შეგუერას ამ მეოცე სვეყენის დადგებამ? ვა სირგხელო!..

ზიათურა. როგორც ეოა, დადის ხნის დო-ღისის შედეგ; გვედისსა წათურდებს ქართული წარმოდგენა, რომელმაც; როგორც მოსალოდნელი იყო, აურებული ხაზი მიახიდა და წარმოდგენის დამეს თაქრის დარბაზი გაავსო... მაგრამ არ შეგვიძლიან, როგორც მოათამაშეებს, აგრეთვე წარმოდგენის გამეგვს; ბ-ნ სვესტი განხილავდეს არ ვესაუგებდეთ... საქმე ის არის, რომ ზოგი-მეში წავაეთხეთ ბ-ნ ბადასნივასისა და ქვეის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება „ორი თბობა“. ის-კი არა თუ, ახანა ფურად და სად არის „ორი თბობა“? სად არან ბ-ნ ბადასნი-ვამე, ან ქვეის? სვესხედ ვედავთ სულ სხვის. ზოგანი მათ-შარის გვანებ მარგულად გამოდოდ-დნენ სვესხედ, როგორც მათი თამაშდან სხან-და... დრის თბობას“ მაგურად თამაშეს სულ

ქვეყნსაზედ ჩვენისთანა საქადა არსდა რა არის, შეგვიწყალებ; მამაო, და მოგუხედ მოქალაქის თვადით, ვითარცა უმდებო შეიფი აგია.

ამ არხებით რომ ბესარიონი ტფილისში წამოსვლას ემზადებოდა და ოცნებობდა თავის სულიერ შენობა გაპირების შემსუბუქე-ბასა, ამ დროს სტეფან-შვილის და სხ. მღვდ-ლებს ამ ემზინათ: ზედ-მიტანეს როცა ხალხი ბესარიონის ქალაქებს კითხულობდნენ და ხელის მოწერას აპირებდნენ; წართვეს არ-ხები და მითილთა გამგებელს მთიარს ქანა-ნოეს მართვეს სისარულით—ბესარიონი ახ-ლა-კი ვეღარ ვაგვივა ხელიდგანაო. მაიორმა ქანანოვმაც იმავე ავგისტი 10-ს 1819 წ. სწავ. კაი მართიდან № 812 რაპორტით მო-ახსენა გენერალ-მაიორს საქართველოს გუბე-რნატორს ხოვენს:

„განმარტოვებით ხვეში მცხოვრებელს ბესა-რიონ ფალავანდიშვილს დაუწერია თავისით თხოვნა ბ-ნ მიტროპოლიტ თეოფილაქტესთან, მოსვე აღწერა და განყოფა ხალხისა სამრე-ლოებადო, გაუზგანა ეს თხოვნა მოხვედნე-თანა, ხელი მომიწერეთო. ამას გარდა ცალ-კე წერილიც მიუწერია, რომ ქალაქში ვიპო-ვო რომ მალე წასვლას, რომ ეგზარხოსს მივარ-თვა ვგ თხოვნაო. გვიგე მე ესე ყოველივე და მოვალეობად მივიჩნიე, ნება არ მივსცე ხალხს ხელის მოწერისა, წავართვი შემოდწე-რილი ქალაქები და თქვენ გიგზანით ამას-თანავე. აგრეთვე ვთხოვთ მიბრძანათ, ხომ არ ინებებთ, რომ იგი ბერი ფალავანდიშვი-ლი ტფილისში გამოგზგანებინო, რათა აქაურს მცხოვრებელთა შორის თვისის უგუნურის ჩე-ვანებით არაერთი მღვდლარება არა მოახ-დინოს-რა“.

სხვა ნაქებია, ბოლოს წავაითხენ რამდენიმე წელს და ლექსი. სომართე უნდა მისცეს... საზოგადოებრივი გულ-ნაგული დარჩა ასე-თა წარმოდგენით და ბერებს სისხლად კამო-ცხდა, რომ რად ავიღე ბაღეთი ამისათვის წარმო-დგენასზედ დასასწრებადას.

ს. კინაპალითი (ქუთაისის მხარე): ცოდვის ჩვენმაგ სწავლის სურვილმა, მაგრამ სკო-ლა-კი ჯერ არ გვედინება. ჩვენს ბუბანსკე მხოლოდ ერთად-ერთი სამრევლო სკოლა გვაქვს, რომელმაც სწავლობს 35-მდე მოწაფე. კარგა იქნება, რომ სოფელმა ორხუნის და ერთი სხვა-ნისტრა სკოლაც დაარსოს. ჩვენი სოფელი სკო-ლა და დღი სოფელი, არასხედ მეტი კომპლ-და ამოდენს სოფელს არ უნდა გაუჭირდეს ერთის რიგანის სკოლის დაარსება თავიანთ შედეგისა დასაზრდელად.

კავკასია

სოფ. შუამილითი მთა (კავკასიის მხარე). სოფელი კუმბილითი დიგორის ხეობაშია, სა-დაც ჩამოდის გემბათი მდინარე ურუბი. კავ-კასიე მომზრებითა, ასე 105—110 ვერსის მანძილზედ, დასავლეთ ჩრდილოეთის მხარეს სოფ. კუმბილითი მცხოვრებნი სულ 24 მო-სახლე დიგორელი ოსია; 1817—20 წლებში ქრისტიანები ყოფილან, მაგრამ ამ თმად თათრობდნ.

ამ სოფლის ნიადაგი დღემდის ძრიელ მკე-დრი და შეუნძრეველი იყო. არავინ არ არის მომსწრე, რომ აქ მცირეოდენი მეწვერი ყო-ფილიყოს. მაგრამ ამ წარსულ მისის თემში-კი, კუმბილითის ღირი უმეტდრება მოვედინა. 300—400 დესტინამდე მათის სოფლის სა-ხანე-სათობის ნიადაგმა წელ-წელა იწყო რა-ღაც ნაირად საზარლად აფუხება და იმერე შე-უმწვევლად ძირს დაწვეა. ოც-და-ოთხის მო-სახლის შენობა, ქვა-ქვავედ აღარ დარჩომილა, ისე დანგრეა. აგრეთვე დამიქ-და-იშალა მათი სახანე-სათობი და საძოვარი მიწები. სამი მო-სახლის შენობა სულ მიწაში ჩაძვრა-ჩაიშო-ლია. მცხოვრებნი შიშის ხარში შეიკრები; ვე-ლანი უნებლად მებობელ სოფლებმა ვახიზ-ნეს და გააშორეს განსაცდელს.

ამ ბოლოს დღეებში იქ, საცა ნიადაგი შე-ნძრა, გავირდის სუნმა იწყო დენა. აფუ-ტული ალაგი მიიწ ნელ-ნელა იმაქებდა და „შეუმწვევლად იწყეს მდინარე ირავისკენ.“ ქართველი ოსებში.

უცხოეთი

საზრანეთი. ახალ სამინისტროს პროგ-რამამ საფრანგეთში, რამდენადღაც გაზეთები-დგან სხანს, საცხებით ვერც ერთი დასი ვერ დაეკამყოფილა. რადიკალური გაზეთები ამბო-ბენ, რომ კომისი უფრო მკაფიოდ უნდა და-ცხატა თავისი პროგრამაო. ამასთან უნებტენს საქმე პროგრამის გამოცხადება-კი არა, ასრუ-ლებათაო. პროგრამის გამოუკვევლობას უსა-ყვედურებს კომისი აგრეთვე სოციალისტთა გაზეთი „Petite Repub.“ სამინისტრო უფ-

გუბერნატორმა ხოვენმაც ყველა ესე მოახ-სენა ეგზარხოსს თეოფილაქტეს 1 სექტემბრი-დამ № 2844.

თეოფილაქტემ იმავე 1 სექტემბერს მოახსენ-სებმდე ბრძანა:

„ეკითხოს მღვდელ-მონაზონს ბესარიონს ვინ არის, სადაურია, რა მონასტრია ის მო-ნასტერი, რომელშიაც სცხოვრობს, რა შე-ნობანი აქვს, ვინ არიან კიდევ იქ სავრონი თუ სასულიერონი, როდის იქნა აშენებულ-და ან ვისის ნება-დართობა, როდის და რა-გორ დასახლდა იმ მონასტერში, ან სხვანა-გორის და როგორი მოიწერია.“ შემდეგ ამის ჩამოერთვას ჩვენება: 1) მან დასწერა თუ არ-ის ქალაქები, რაც დამატება მოგვივდა ბ-ნ ხოვენის ქალაქდთან ერთად? 2) რამ აიძულ-ამ ქალაქების დაწერა? 3) ვინ არიან ო-

*) „Живущий въ хевкоме уцелъ въ уединеніи монахъ Бесаріонъ Палаваидовъ написалъ о себѣ прошеніе г. Митрополиту Феофилакту касательно о уничтоженіи описанія о раздѣленіи жителей по приходскимъ перваго препровода оное прошеніе къ жителямъ хевко-каго уцелъ съ формою, какияи образомъ оныи должны подписаться, уведомляя о себѣ оныи письмомъ, что онъ намѣренъ самъ скоро от-правиться къ Эвхарху для подачи того проше-нія, о чемъ, я узнавъ, долгомъ себѣ поставилъ недоуотысять жителей въ подписки и отобрать вышеописанныя бумага, которая при семъ предстала, несправившая рауршеніе пред-писанія—неблагоугодно-ли будетъ означенна-го монаха Палаваидова приказать препроводу въ Тифлисъ, дабы онъ между жителями чрезъ путья имъ свои внушенія немогъ произвестъ какого-либо волненія“.

ქვე პალატამ განიხილა 5 ივნისს. საქმის განხილვამდე სამოსწავლო უწყების ვეტილიზაცია. ი. მელეუკოვიძის სთხოვა პალატის გადაეცა საქმის განხილვა. საქმის განხილვა იმით გამოიწვია, რომ დროს სიმტკიცის ერთი არ შეგუებულა საფუძვლიანად გამყარდა საქმე. თუ ვეტერტებს დასჯიდათ მთელი თვე, მე უფრო მეტი დრო უნდა დამენიშნოს საქმის გასაცნობად. მეორე: საექსპერტო კომისია გვატყობინებს, რომ მას არ შეუძლიან გადაჭრილი სიტყვა წარმოთქვას ქვეყნის სულიერი მდგომარეობაზე, რადგანაც არა ჰქონდა საკმარისი საბუთები. მე შემძლია წარმოვადგინო ახალი საბუთები, რომელიც იმედია ნათელს მოჰყვანს საექსპერტო კომისიის ჩვენებას, ეხლა ბუნდოვანს.

ბ-ნი ახმანია: საექსპერტო კომისიას არ დამინებია მთელი თვე; ეს მხოლოდ შემთხვევით მოხდა. ბ-ნი კედრინი პეტერბურგში წავიდა, ჩამოსვლამდე მთელი თვე სჭირდებოდა და იმისთვის გაგვძლდა ეს საქმე. მე ეხლა ვილაპარაკებ და შეიძლება ჩემმა ლაპარაკმა ბევრი აზრი აღდგინოს, ხოლო ყველა ამის გასაცნობად რომ ორ-ორი კვირა მოითხოვოთ, პროცესს ბოლო არ მოკლდება. რაც შეეხება ახალ საბუთების წარმოდგენას, მაგის ნება აღარა გაქვთ, რადგანაც თქვენმა წინამოადგილე ვეტილიზაცია სწრაფად დასრულდა, რომელზედაც ბ-ნი ექსპერტებს უნდა დაემყარებინათ თავიანთი გამოკვლევა. დღეს უნდა გადასწყდეს ყველაფერი საბოლოოდ. ნუ გაიფიქრებთ, ბ-ნო, რომ კედრინი აქაური მცხოვრებელი არ არის.

კედრინის მიერ წარმოთქმულ ორივე სიტყვის შემდეგ, პალატამ გადაწყვიტა, საქმე ამ დღესვე განიხილოს. შემდეგ წავითხოვე იქნა საექსპერტო კომისიის მოხსენება. აი ექსპერტების აზრი: „განსვენებული ქვეყნად სულით ავადმყოფი იყო. მის ჰქონდა გულის ავადმყოფობა და ტვინი ჰქონდა მოშლილი, ამიტომ მისი სულიერი სიმართლე შეერყეოდა იყო. ყველა ეს მოწმობა, რომ მისი „შეგვიძლია ნათელი აზრი და სალი ქვეყნად რაიმე საგანზედ. ამასთანავე ვუბნებთ, რომ არ შეგვიძლია უკეთესად განვმარტოთ მისი სულიერი მდგომარეობა, რადგანაც საბუთები მკირე გვაქვს ხელთ“.

მკირე კამათი გამოიწვია იმის, თუ რას ჰქონდა „არ შეგვიძლია უკეთესად განვმარტოთ“ და გამოიჩინა, რომ ქვეყნად სულიერად ავადმყოფი იყო, მაგრამ რაგვარი ავადმყოფობა ჰქონდა, ამის გამორკვევა არ შეუძლიან.

შემდეგ ვეტილიზაცია სიტყვები წარმოთქვეს. ახმანია: მოწმობების ხელის-მოწერა განსვენებულ ქვეყნადის საიდგომო ქალაქზედ არ არის მისაღები მხედველობაზე, რადგანაც მათ ბოლოს წარმოთქვეს, რომ შიშით მოვაწერეთ ხელი. ამავე მოწმობებზე მე ვანაცხადებ, რომ განსვენებული ქვეყნად იყო იყო სრულს ქვეყნად. საექსპერტო კომისია აქტიურებს, რომ ქვეყნად ფულის განაწილების დროს არ ყოფილა სრულს ქვეყნად. ამის გარდა, გინდაც სრულს ქვეყნად ყოფილიყო განსვენებული, იმის მიერ დატოვებულ ქალაქის სისრულეში მოყვანა შეუძლებელია, რადგანაც იქიდან სრულდებით არა ჩანს, ვის უტოვებდა ფულს და ვის არა, არ არის დასაბუთებული იყო, რომელსაც უნდა ჩამბარდეს ფული. ქვეყნადეს ეს ფული სამოსწავლო უწყებისათვის არ გადაუცია. მან დასტოვა ფული ბავშვების გამოსაზრდელად და რა უფლება აქვს უწყებს, რომ თვით აიღოს და ამა თუ იმ სტანდარტს მოახმაროს?

კედრინი: საექსპერტო კომისიასაც რომ არ მივაქციოთ ყურადღება, თვითონ ანდერძის წერილში ბევრი ისეთი ადგილია, რომელიც არ შეიძლება საღის კვირის ნაყოფად ჩაითვალოს. ფული ორ ნაწილად არის გაყოფილი და სამ მხრივ-კი ინიშნება. ერთსა და იგივე დროს იგი ენიშნება გამოსაზრდელად ისეთ პირებს, რომელნიც არც ჩვენ ვიცით და არც, მაგნი, თვითონ განსვენებულს უნდა სკოდნოდ. ეს პირნი ამ ფულით უნდა სარგებლობდნენ „საუკუნოდ“. როგორ უნდა გავყოთ საუკუნოდ? დაბადებულად რომ დავინახოთ? საუკუნო ცხოვრება აქვთ ამ პირთ? განსვენებული ამბობს: „ჩემის სიყვარულის შემდეგ გთხოვთ ფული გადმოიტანათ“. ვისათვის ფულის გადმოიტანას? ის ხომ არავის არ დენიშნა? შემდეგ განსვენებული სწერს, ჩემის ფულის სარგებელი დანიშნოს ობლებს და შეუძლოთ ქვეყნადიანთ გვიარსას. ვინ უტოვებს ამ მამობებს, არამედ დროისთვისა. არ უნდა გავარჩიოს ესა და დღუნიშნოს სარგებელი. ამის გარდა, ქვეყნადიანი არიან თავადნიც, გლეხნიც და აზნაურნიც. ვთქვათ რომელიმე აზნაურმა მიიღო თავადობა, ამის შილდებსაც ვეუთვნით, თუ არა ნაანდერძე ფული? შედეგობა. საექსპერტო კომისიის განხილვა.

ჩინისის, ვითომც მოწმენი ამტკიცებდნენ, სრულს ქვეყნად არ იყო ქვეყნადიანი. იმით ხელიც მოაწერეს და კიდევ შეამაწერეს, რომ ქვეყნად სრულს ქვეყნად იყო. ამის გარდა, ტყუილად ჰგონია, რომ პატრონი არა ჰყავს დატოვებულს ფულს. ეს ფული უნდა მოხმარდეს სამოსწავლო საქმეს, მაშასადამე, საანდერძო ქალაქის თანახმად ქვეყნადის განსვენების უმალ ფულს პატრონი უნდა მოსწავლო უწყება, რომელიც თავის საქმეს მოანდობებს ამ ფულს. რაც შეეხება ისეთ ადგილებს, საიდგანაც, ვითომ-და, ნათლად ჩანს განსვენებულის სულით ავადმყოფობა, ამაზედაც არ შეიძლება თანხმობა გამოვაცხადო. საექსპერტო კომისია არ ამბობს გადაჭრილი სიტყვას იმის შესახებ, თუ რა მდგომარეობაში იყო განსვენებული. ამბობენ, ანდერძს ეტყობა, რომ იმის დამწერი სრული გონების პატრონი არ იყო. საექსპერტო კომისიაც ამტკიცებს და მეც მოვასხენებთ, რომ ნაწერს სალი ქვეყნადიანი. რასაკვირველია, არის შიგ პატარა შეცდომები, მაგრამ რა უკეთ: ნუ გაიფიქრებთ, რომ ქვეყნადიანი მოხუცი იყო, ამასთან არ იყოდა თქვენსავით არც ვეტილიზაცია და არც მაგდენად განათლებული იყო, რომ ყოველს ლოგიკურს შეცდომას ასცდნოდა. მე წარმოვადგენ ახალ საბუთებს, ახალს მოწმობებს, რითაც შეიძლება დავამტკიცო, რომ ქვეყნადიანი სრულს ქვეყნად იყო. შემძლიან აგრეთვე წარმოვადგინოთ იმისი წინა ნაწერები, რომლებიც ანდერძზედ უკეთესი არ არის.

კედრინი: მაშ, როგორც თქვენის სიტყვებიდან ჩანს, ის სრულს ქვეყნად არის დროს არ ყოფილა. ამიტომ იმის მიერ დაწერილს ანდერძს არც უტრადება უნდა მიექცეს. მართალია, მან ბევრი ავადმყოფობა გამოხატა და ბევრი ქირ-ვარამიც ჰქონდა, მაგრამ იგი მხოლოდ 40—50 წლისა იყო, ამ ხანში-კი კაცი მოხუცი არ არის, როგორც თქვენა ჰგონობთ.

პალატის გადაწყვეტილება გუშინდელ ნომერში ვაუწყებთ მკითხველებს. პალატამ 19 ივნისისათვის გადასცა ამ საქმის საბოლოოდ გადაწყვეტა და განაჩენის გამოცხადება.

„ივარის“ ფონდს: დ. ცხინვალი. ა. ფონდსიკოვს. თქვენი მოწერილი ამბავი არ დაბეჭდვება.

დ ე კ ე მ ა (საკუთარის კორესპონდენტისგან)

ფოთი. სოხუმში დრამატულმა დასმა გამართა სამი წარმოდგენა, რომელსაც დაესწარა დიდძალი საზოგადოება. არტისტებს შორის მჭირვასი საუკრები. ადგილობრივმა დიდკაცობამ, ინტელიგენციამ და ვაჭრებმა, კნენია ტრეზნიზა შეიქმნა მეთაურობით არტისტები მიიწვიეს ვანშად, რომელსაც დაესწრა სამს კაცობამ. გუნდმა წარმოთქვა სიტყვა, რომლითაც მადლობა გადაუხადა მასპინძლებს. ფოთის ახალგაზღვრების თხოვნით დრამატულმა დასმა გამართა კიდევ ერთი წარმოდგენა, რომელსაც დაესწრა მრავალი ხალხი. ხვალ წარმოდგენა სენაში იქნება.

(„რუსეთის დეპუტა სავენტისგან“) 5 ივნისი

კამბარზუბი. შემოდგომიდან არსდება პეტერბურგის საპოლიტენიკო ინსტიტუტი. შეიძლება მიღებულ იქნას 270 კაცი; მიღებისათვის საჭიროა ატესტაციები უმაღლესი სასწავლებელთა, გინაზიებისა, რეალურ და კომერციულ სასწავლებელთა; თხოვნა უნდა იქმნას პირადად 1-ლ ივლისისათვის, არა უგვიანეს. ინსტიტუტს ექნება განყოფილებანი: ელექტრო ტექნიკური, ეკონომიური, ხომალდთ-სამწებელი და მეტალურგიული.

პარიზი. ბონაპარის საქმის გამო იუწყებიან შემდეგს დაწერილებით ცნობას: გენერალ ბონაპარს მიუღია ამ 18 წლის წინად კარგა დიდი ფული, რომელიც ისე მიუზღვია, როგორც ნაწუქარი, მაგრამ, სასამართლოს აზრით, ეს ფული მიუციათ ბონაპარისთვის შესახად და დაუფლებიათ მისი დაბრუნება. რადგან ეს დავალება ბონაპარს არ აუსრულებია, იმ ფულის მოსაკუთრე მკირეწლოვანის დედას მიუწარათეს სასამართლოსათვის. სასამართლომ გადასწყვიტა დაბრუნებინა ბონაპარს ის ფული. ბონაპარს დაბრუნება ფულის დაუწყია ნაწილ-ნაწილ. ამასობაში მოსაკუთრე სრულ-წლოვანი გამხდარა და მიუწარათეს სამხედრო მინისტრისათვის, რომელსაც თავის მოვალეობად მიუჩნევია გადაცემა ამ საქმის განხილვისა საღის-კოალიზარო სასამართლოსათვის. სასამართლომ, რომელსაც გადასწყვიტა ჰქონდა, ბონაპარს პატივების წინააღმდეგ ხომ არ მოიტკიცო, დაადგინა—არაო.

კამბარზუბის პირმა, 4 ივნისი. ვეტილიზაციის კურსი 3 თვით: ლონდონში 10 ვიგ. სტ. 94,15 ბერლინში 100 მარკაში — პარიზში 100 ფრანკში — ლონდონში ჩვევში 94,80 ბერლინში 46,30 პარიზში 37,60 ბირჟის დისკონტი 4 1/2 — 6 1/2 % 4 1/2% სახელმწიფო ბონდები 96 1/2% ვაჭ. 4 1/2% სახ. სესხი 1902 წ. 98 1/2% მყიდ. 4 1/2% გირავნ. ფურც. სახელ. სააღ. მამულა ბანკისა — 5 1/2% 1-ლ შინგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1864 წ. 47 1/2% ვაჭ. 5 1/2% მეორე შინგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1866 წ. 36 1/2% მყიდ. 5 1/2% გირავნ. მომგ. ფურც. სახელმ. სააღ. მამ. ბანკისა 29 1/2% ვაჭ. 5 1/2% ობლიგაციები ტფ. საკრედიტო საზოგადოებისა — 4 1/2% ობლიგაცი. იმავე საზოგადოებისა — 5 1/2% ტფილ. სააღ. მამ. ბანკის გირავნ. ფურცლ. — 4 1/2% გირავნობ. ფურც. იმავე ბანკისა — 6 1/2% ქუთ. სააღ. მამ. ბანკის გირ. ფურცლ. —

პარიზი. კიტჩენგომა ვაჭარებმა დევტეს, დელოარის და ბოტას დევტეს და დიდს მადლობას უთვლის, რომ ვერც მხნედ და მოხერხებულად გადავიდა საქმე იარაღის აყრისა ბურთიანად. ბურთა მოქმედებამ იარაღის აყრის დროს და მათმა ყოფი-ქვეყნადიან დასამოყვანა მეფე და დიდდ საკეთილოდ იმოქმედა ბრიტანიის ერზედ, რომელიც გულითადად სულამ უძღვნის ბურებს, როგორც თანა-მოქალაქედ და დარწმუნებულად, რომ აწ-კი იწყება სამხრეთ-აფრიკაში ხანა სრულის შერიგებისაო.

ლონდონი. კიტჩენგომა გამოგზავნა სრული სიები: ტრანსვაალში იარაღი დაჰყარა 11,225 კაცმა, რომელთაც ჰქონდათ 10,843 თოფი. იარაღებს ახალსენში 5,335 კაცმა, თოფი ჰქონდათ 5,280; კაპის ახალსენის სია ჯერ სრული არ არის.

3555. დეპუტატთა პალატაში კლოფანმა სთქვა: ბიულოვის სიტყვა იმ კანონის გამო, რომელიც შეეხება ბოლონელებს, წინად განზრახული შეურაცხყოფა ავსტრიის ნემნეცებისაო. ამიტომ ვიყვევ ავსტრიის სახელმწიფო კაცთ, ნუ იხებებენ თვისის დუმილით ბერლინიდან ნასროლ შეურაცხყოფის წინაშე ისეთი მდგომარეობა დაწესდეს, რომ ქვეყანას გგონოს, ვითომ ავსტრია ვასსალი იყოს გერმანიისა. ჩემის აზრითაო, ვანგარძო კლოფანმა, — ავსტრიის აზრისულება მფარველობა გაუწიოს მკირე სამეფოთა და ერთაო. შემდეგ მან ჰკითხა მინისტრ-პრეზიდენტს, თანახმა ხართ თუ არა ამ აზრისაო.

სიმბიოსი. სოფელ შილოვკის, სიმბიოსის მახლობლად, აკურთხეს სკოლა ბაღში მომუშავეთათვის. სკოლაში მიიღებენ სოფლის სკოლის საუკეთესო შეგირდებს. ამ სკოლაში კურს-დამთავრებულნი გამოცდილნი მებღებენ იქმნიან. პლოცკი (საგუბერნიო) ზაბოკრეცკისა და კის ფირმის მიერ კონცესია ბლოცკის ელექტრონიტი განათებისა. 38 წლის შემდეგ ყოველივე შენობა ფირმისა და მანქანები ქალაქს ეთმობა უსასყიდლოდ.

სარკოსი. მთა-მადის მრეწველთა კრების სასტატისტიკო ბიუროს ცნობით, 1901 წელს სავერობო რუსეთში პირველად მიღწეა და მიღწეულ ქვა-ნახშირის რაოდენობამ მილიარდამდე, სახელდობრ 1,002,425,000 ფუნტამდე. 1900 წელს იყო 985,195,000 ფუთი. კავკასიაში იკლო ქვა-ნახშირის დამუშავებამ.

კამბარზუბი. დღეს, ივნისის 5, ხელმწიფე მემკვიდრემ იხება ჩამბარზუბი ორთქლის გემში, რომელიც გაემართა მის იმპერატ. უმაღლესობის იახტა „შარიცა“-სკენ; იახტაში იმყოფებოდნენ უკვე ისინი, ვინც უნდა ახლდნენ მის უმაღლესობას მცვე ელფარდ VII დავაგრვინების დროს.

6 ივნისი. კიივი. ბოლგარიის მთავარმა დაათვლიერა პეჩერის ლავრა, ბრძანდებოდა საღარბაზოდ მიტროპოლიტ თეოფანესტესთან, ინახულა ქვეითა ჯარის ბანაკი და გაემართა ვარშავისკენ.

კონსტანტინოპოლი. გამოცხადდა ირადე (სულთანის ბრძანება), რომელიც იწონებს რუივებს პროექტს სახელმწიფო ვალის შეერთების შესახებ.

პარიზი. სივეტონის არქივის გადასინჯვის შემდეგ პალატამ, 314 ხმის უმეტესობით 216 წინააღმდეგ, დაადგინა: პალატამ დაკავშირა პატრიოტული და საფრანგეთის საწინააღმდეგო საღივამაციო აგიტაცია საფრანგეთის ღივასა და გადასწყვიტა სივეტონის ამორჩევის თაობაზედ გამოძიება მოახდინოს.

კამბარზუბის პირმა, 4 ივნისი.

ვეტილიზაციის კურსი 3 თვით:	
ლონდონში 10 ვიგ. სტ.	94,15
ბერლინში 100 მარკაში	—
პარიზში 100 ფრანკში	—
ლონდონში ჩვევში	94,80
ბერლინში	46,30
პარიზში	37,60
ბირჟის დისკონტი	4 1/2 — 6 1/2 %
4 1/2% სახელმწიფო ბონდები	96 1/2% ვაჭ.
4 1/2% სახ. სესხი 1902 წ.	98 1/2% მყიდ.
4 1/2% გირავნ. ფურც. სახელ. სააღ. მამულა ბანკისა	—
5 1/2% 1-ლ შინგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1864 წ.	47 1/2% ვაჭ.
5 1/2% მეორე შინგ. სესხის მომგებ. ბილ. 1866 წ.	36 1/2% მყიდ.
5 1/2% გირავნ. მომგ. ფურც. სახელმ. სააღ. მამ. ბანკისა	29 1/2% ვაჭ.
5 1/2% ობლიგაციები ტფ. საკრედიტო საზოგადოებისა	—
4 1/2% ობლიგაცი. იმავე საზოგადოებისა	—
5 1/2% ტფილ. სააღ. მამ. ბანკის გირავნ. ფურცლ.	—
4 1/2% გირავნობ. ფურც. იმავე ბანკისა	—
6 1/2% ქუთ. სააღ. მამ. ბანკის გირ. ფურცლ.	—

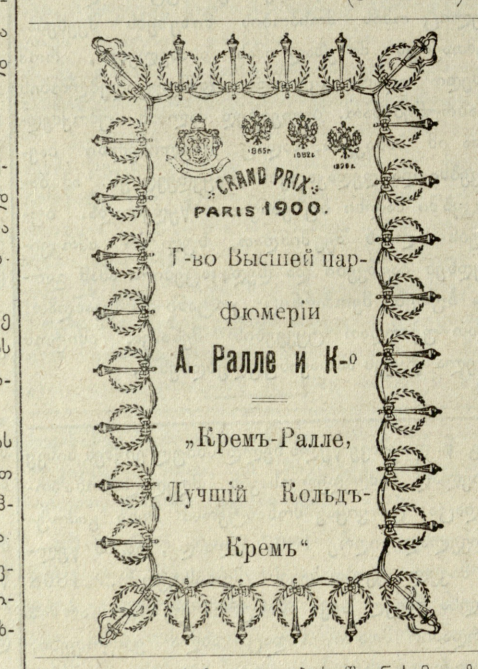
5 1/2% გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა	—
პარიზი 100 ფრანკის საზოგადო. ბონდები	—
„ კასპის ახმანაგობისა	4600 წვ. ვაჭ.
„ ბაქის ნავთის საზოგად.	438 წვ. ვაჭ.
„ ა. ი. მანათიანისა და ახ.	—
ნავთის სამრეწველ. საზოგად.	183 წვ. ვაჭ.

სოფელ-დღუბის საპირი ცნობანი: რეისისგან მატარებლებს მიმოსვლა 18 აპრილიდან 1902 წლის

ბ ა მ მ.	მოდის ტფილ.	გადის ტფილ.
სწრაფი მატარებელი (პარაკეობით)	8 ს. 43 წ. დლ.	11 ს. 49 წ. დლ.
ფოსტის „ (ყოფ.-დღე)	4 ს. 54 წ. დლ.	1 ს. 34 წ. დლ.
სამზავ. „	8 ს. 37 წ. დლ.	8 ს. 22 წ. სალ.
ბ ა თ უ მ ი.		
სწრაფი მატარებელი (ყოველ-დღე)	10 ს. 2 წ. დლ.	7 ს. 43 წ. დლ.
ფოსტის „	12 ს. 32 წ. დლ.	6 ს. 7 წ. სალ.
სამზავ. „	7 ს. 37 წ. სალ.	9 ს. 27 წ. დლ.
ქ ა რ ს ი და ა ლ მ ა ს ა ნ.		
ფოსტის მატარებელი (ყოველ-დღე)	7 ს. 18 წ. დლ.	9 ს. 28 წ. სალ.
ამზავრო და სკანონ. (მხოლოდ ალუქსან-დროპოლამდე და ალუქსანდროპოლი-დამდე)	4 ს. 35 წ. დლ.	3 ს. 13 წ. დლ.
ბ ო ზ ო მ ი.		
სამზავრო მატარებელი (ყოველ-დღე)	6 ს. 57 წ. დლ.	6 ს. 22 წ. დლ.
სამზავრო „	9 ს. 58 წ. სალ.	2 ს. 28 წ. დლ.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

ბზილისის ქალაქის გავამჯობა ამით ატხადებს, რომ საქორაო სადგომი ვერის ირაკლის სახელობის მე-2 საქალაქო სასწავლებლისათვის პირველ საბოლოო-ციო ნაწილში, ეხოთი, შემოსის საწყობით და სამხარეულთა, სუფა საჭიროა რვა ოთახი, რომელთაგან სამი დიდი და ნათელი უნდა იყოს: 9 არშინი სიგრძე ჰქონდეს და 10 1/2 არშინი სიგანე, ან 13 არშინი 9 ვერშობი სიგრძე და 7 1/2 არშინი სიგანე, სიმაღლე ოთახებისა უნდა იყოს 4 არშინი და 14 ვერშობი (3—5—3).

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში იყიდება ორი ახლად დაბეჭდილი წიგნი: სოფლის ცხოვრებიდან არბოვლის ფასი 10 კ.

სოფლის მხრიდან

მოთხრობანი დავ. კლდიაშვილისა ფასი 30 კ.

წარაქმის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში იყიდება შემდეგი ახალი გამოცემული წიგნები: სემუწვილი ამბები გვ. გაბაშვილმა 30 საქართ. ისტორია ბროსესი I-II ნაწ. 1 40 Земельные вопросы и преступность на Кавказе Г. Туманов 60 საღარბაზო ქართული. სილოვან ხუბაძის გამოკვლევა 1 მ. მთათრბაზი დ. კლდიაშვილისა 30 ყოველის მხრიდან. არბოვლისა 10 ისტორია ბავშვის სულის მდგომარეობისა 50 ამადის ნათება, ვაჭ-ფაშაქვილისა 15 ამბავნი და მთათრბაზი, გრ. ვიფთხისა 15 ახუნდი, ვაჭ-ფაშაქვილისა 5

ანტონის და კლოპატრა, შექმნილისა აბო ოფალოვი, ე. ბ.	5
Або Тифлисский, Е. К.	5
Грузинский отрывок Калилы и Димны, А. Хахановъ	60
გოთრი და მხიკელი	10
რ. აბაშიძის	60
დ. კარაუჭილისა	25
მელის წიგნი, ე. თაყაიშვილისა	40
მუშათა კითხვა	15
მოკლავრობა იერუსალიმში, დკე. ბ. უანთაშვილისა	1
მოძღვრება, ი. კამრეკელისა	40
Древний Анцихатский соборъ Карбеловъ	20
ქართული წმინდანები, გ. აბსკელიანისა	40
შრომს და პუბლიკებს, თარგ. ნინიძისა	30
ჩანაგა, ე. აბაშიძის	1
ჩემი აზრი და ფიქრები, ს. ხუნდაძისა	1
Царица Тамара, М. Джана-швили	50
ცისტრეკვა, ავ. ცაგარელისა	30
ცხოვრების სარგე II, ვამბე. ი. იმე-დაშვილისა	1
Характеристики и воспоминания Г. Туманова	50
დედა, ანდერძისა	8
Краткий очеркъ Грузинской народной музыки, И. Карга-ртели	30
კუბაკი ქართულის ახანისა	1 მ. 20
ლექსები კანდელიანისა	50
კვლავილისა	50
დამოკლები, თარგ. თ. სხვაკასისა	1 მ.
დაუფლავი წმ. ნინისა	20
Два вояжны въ Кахетин, Е. К. Давидъ Гареджелы, Е. К.	10
ქეთუღია, თ. სუსეკიასისა	13
ღუბე, მთხრობა	50
Вступленіе Грузинъ въ составъ Росс. имперіи, М. Хелтулишвили	40
Назрѣній Е. роповъ съ, К.	20
ოგი წლის წიხე, გ. წერეთლისა	5
Очерки по истор. Грузин. словесности, т. III Хахановъ	3
ამბავი მადლის ქვისა	5
აკაღი სემუწვილი, მთხრო. ი. გოგუაშვი.	15
ათონის იუერის მონასტრის სქელ-ხა-წერა	1 მ. 50
პერანგე, თარგ. გ. გვახავასი	40
ბებია	10
ბუნების სიგარი მოგუენანი, ს. ვუ-ლევისა	15
ბაშა-ჩიყი, აკაკისა	30
ბუნება სურათებში, ი. ალხაზაშვილისა 1 მ.	30
გლეხი-კაცის ისტორია, III—IV ტ. 1 მ.	20
ადმირალი, აკაკისა	5
გასართობი	10
გოგუაშვილი აკაკი, ზ. კ.—სა	15
გუსტავ ვაზა	30
შატრას ღორდის თავგადასავალი	30
შატრა კეფევის ტყავისა	25
რამს კანდელის, თარგ. ალ. ს.— შედისის სიტყვიერების თეორია, ემ. კირიანისა და გრ. ვიფთხისა	